

Zinātnes Vēstnesis

Latvijas Zinātnieku savienības, Latvijas Zinātņu akadēmijas laikraksts

8 (92) 1995. gada aprīlis

LATVIJAS ZINĀTNIEKU SAVIENĪBAS III KONGRESS

LZS — 655 BIEDRI

18. aprīlī notika Latvijas Zinātnieku savienības valdes un padomes sēde. LZS uzņēma 9 jaunus biedrus — Aivaru Tabunu (Filozof. un sociol. institūts), Andri Mertenu un Veltu Brambergu (LEKMI), Daci Skrastiņu, Juri Šteinbergu, Normundu Līci, Maiju Bunduli, Girtu Baumani, Galīnu Borisovu (visi — LU Biomed. pēt. un stud. centrs).

Pēc valdes ierosinājuma padome atskaitīja no Latvijas Zinātnieku savienības 845 cilvēkus. Tie ir gan no Zinātnieku savienības izstājušies, gan Aizsaulē aizgājušie, gan tie, kuri, nerau-

goties uz vairākkārtējiem atgādinājumiem «Zinātnes Vēstnesi», nav samaksājuši biedra naudu par 1994. gadu un, atbilstoši LZS Statūtiem, ir no Savienības atskaitāmi. Tie, kuri biedra naudu nav samaksājuši objektīvu apstākļu dēļ (atrodas ilgstošā prombūtnē) vai arī ir bijuši pārāk aizmāršīgi, bet vēlas palikt Latvijas Zinātnieku savienībā, pēc kongresa varēs atjaunojot savu biedra statusu.

Materiālus par Latvijas Zinātnieku savienības III kongresa norisi lasiet nākamajā «Zinātnes Vēstneša» numura.

ORHIDEJU PĒTNIEKS— LZA ĀRZEMJU LOCEKLIS

12. aprīlī Latvijas Zinātņu akadēmija piedzīvoja krāšņu ziedu pārbagātību — ar pasakainām orhideju kompozīcijām bija ieradušies abi mūsu botāniskie dārzi — Nacionālais un Universitātes. Vēl daudz un dažādi vairāk un mazāk eksotiski ziedi no citiem sveicējiem — Zinātņu akadēmijas Prezidijā ārzemju locekļa diplomu pasniedza vienam no visneparatākajiem LZA locekļiem, Venecuēlas Centrālās universitātes profesoram, tropu ekologam un orhideju pētniekam (viņa «kontā» ir apmēram 100 jaunatklātu un aprakstītu orhideju sugu) Ernestam FOLDĀTAM.

LZA prezidents T. Millers īsumā iepazīstināja ar E. Foldāta dzīves gājumu. Viņš dzimis 1925. gada 15. maijā Liepājā (tātad, drīzumā varēsim sveikt profesoru ar 70 mūža gadiem), kur mācījās ģimnāzijā, līdz karš viņu ierāva Latviešu leģiona 15. divīzija. Ģimnāziju viņš pabeidza jau pēc kara Vācijā, kur sāka arī studēt. Tālāk E. Foldāta ceļš, līdzīgi daudziem latviešiem, veda uz Jauno pasauli, šoreiz — uz Venecuēlu, kur augstākā izglītība bija bezmaksas. Jau kā Venecuēlas Centrālās universitātes Bioloģijas skolas (mēs teiktu — fakultātes) studenti E. Foldrāts tika uzaicināts piedalīties Venecuēlas floras kataloga sastādīšanā. Tā sākās E. Foldāta darbs ar orhidejām, kas intensīvi turpinājās 18 gadus — gan džungļos, gan herbārijos Venecuēlā un Hārvardā (ASV), kur profesors Foldāts četrus mēnešus pavadīja arī pagājušajā ziemā. Lai gan ir izdots Venecuēlas Orhideju katalogs piecos sējumos, brīnišķīgi ilustrēta monogrāfija spāņu un angļu valodā, daudzas grāmatas, tomēr orhideju pasaule ir tik bagāta, ka savu «brūniņieku» arvien atalgo ar jaunām un jaunām atzinām. Arī šoreiz profesors Foldāts Rīgā ir «caurbraucot» uz Londonu, kur viņš piedalīsies konferencē par augu morfoloģiju un kā vienīgais Venecuēlas pārstāvis, un, protams, šobrīd arī vienīgais latvietis saņems Linneja biedrības locekļa diplому — par šīs ļoti cienījamās starptautiskās biologu biedrības locekli viņš kļuva jau 1993. gadā. Viņam piešķirti 12 augsti savas zemes apbalvojumi — ordeni un diplomi, kā arī viņa vārdā nosaukts Botāniskā dārza Orhidārijs (Orquidario — Ernesto Foldats).

R. Kondratovičs pastāstīja, kā profesoru E. Foldātu «atklāja» Latvija. Vainīga bija Anša

Epnera un viņa kolēgu filma «Latvieši pasaule». Latvijas Universitāte pēc šīs filmas parādīšanās uz ekrāniem nodibināja sakarus ar tālo Karakusu un drīz vien E. Foldāts tika uzaicināts nolasīt lekciju ciklu par tropu ekoloģiju, aljēm u.c. Latvijas Universitātes Bioloģijas fakultātē. Tā bija pirmā, bet ne pēdējā reize. Likumsakarīgi, ka prof. E. Foldāts kļuva par Latvijas Universitātes Goda doktoru (šo diplomu viņam Karakasā pasniedza Latvijas goda konsuls Venecuēla A. V. Vītols).

Jau iepriekšējās Latvijas apmeklējumu reizēs E. Foldāts sadraudzējās ar Zinātņu akadēmijas Botānisko dārzu, kurā arī strādā orhideju audzēšanas entuziasti. Kaut arī orhidejas ir Venecuēlas nacionālā bagātība un to izvešanai nepieciešamas ļoti «stipras» atlaujas, E. Foldāts ir palīdzējis paplašināt mūsu Nacionālā Botāniskā dārza orhideju kolekciju un, kā teica dārza direktors K. Buividis, vienmēr būs mīli gaidīts ciemiņš (protams, ja Botāniskā dārza vietā turpmāk nebūs privātpašnieku kazu gānības). Arī iepriekšējā dienā E. Foldāts bija apciemojis Salaspili un nopriecājies par orhideju labo izskatu.

Septiņdesmitgadīgais, savu studentu mīlētais, asprātīgais, nenogurdināmais profesors un «Harvarda oficieris», kurš vienmēr ir atzinis, ka viņam ir divas sievas — kundze Lilija un Botānika (pie tam otrā bieži vien ir pirmajā vietā), appušķots kā līgava, atstāja Zinātņu akadēmiju, lai pēc dažām dienām dotos uz Londonu — ne tikai saņemt pagodinājumus un piedalīties konferencē, bet arī strādāt zinātnisku darbu herbārijā.

Z. K.

LATVIJAS UNIVERSITĀTES CIETVIELU FIZIKAS INSTITŪTS

IZSLUDINA KONKURSU

uz divām vadošā pētnieka vietām
segnetoelektriķu fizikas un cietvielu fizikas
specialitātē.

Dokumenti iesniedzami Rīgā, Ķengaraga ielā 8, 203. istabā mēneša laikā no sludinājuma publicēšanas.

VAI KĀRTĒJAIS «PIECGADU PLĀNS»?

12. aprīlī notika Latvijas Zinātņu akadēmijas sēde par tematu «Rīgas pilsētas attīstības plāna projekts». Ar šo projektu jau ilgāku laiku tikuši iepazīstināti gan ierindas rīdzinieki, gan oficiālās iestādes. Pēc tam, kad ikkatra Šampētera mazdārziņa īpašniece un Bolderājas īpašniece bija izteikušas savas vēlmes, rinda pienāca arī zinātniekiem. Tā kā viens no projekta autoriem arhitekts A. Roze bija aizkavējies savā dzīves vietā Kanādā, tad ap projektu plaši izteicās G. Asaris un G. Melbergs. «Ap» tādēļ, ka ar projektu drukātā veidā klātesošie varēja iepazīties paši un nebija īpašas nepieciešamības to pārstāstīt. Runātāji pievērsa klātesošo uzmanību gan «zilajai Rīgai», gan «zalajai Rīgai», gan atsevišķi izkliedētajiem, savstarpēji nesaistītajiem melnajiem tāpiem Rīgas plānā, kas attēlo transporta maģistrāles. Voluntāri uzspiestais Vanšu tilts vītāli nepieciešamā Ziemeļu tilta vietā ir radijs un vēl radīs ne vienu vien sarežģījumu.

G. Asaris atzina, ka attīstības plāns nav visai ziņātnisks, jo tam trūkst praktiskās daļu bāzes. Savukārt debatētāji atzina, ka tas nu ļāj ir viens Sizifa darbs veidot attīstības plānu Rīgai, ja nav attīstības koncepcijas visai valstij. Bez tās Rīgas attīstības plāns var būt tikai tāds kārtējais piecgades uzdevums tuvākajam laikam, kas, apstiprināts Rīgas Domē, tomēr kļūs obligāts visiem.

A. Zvirgzds (ne tikai LZA goda doktors, bet arī Rīgas pilsētas galvenais dārznieks) runāja par Rīgu kā korki dabas procesiem no visām pusēm. P. Cimdīns apcerēja Rīgas enerģētiku un ģeogrāfisko stāvokli. Kā, piemēram, uzturēt augstu dzīves standartu ar maziem enerģētiskiem resursiem? Kam ir izdevīgs Rīgas ģeogrāfiskais stāvoklis un kādiem mērķiem? C. Šķērķis runāja par fiziskās un matemātiskās modelēšanas nepieciešamību, it īpaši, hidrotehniskās jomā. Ne tikai osta, bet arī jaunas atkritumu izgāžuvēs ir jāprojektē kā hidrotehniskas būves. Par atkritumiem bija ko teikt arī M. Bekeram, it īpaši par problemām ar dūņām jaunajās Rīgas attīrišanas lekārtās. Taču netrūka arī tādu runātāju, kuru skatu tornis bija stipri zems un aprobežojas ar: «Ko lai es saku ārzemniekiem?», «Neērti ievest ciemiņus kāpņu telpās» vai «Manā ģimenes dārzījā aug skaistas bumbieres, bet projekta ir paredzēts iznīcināt ģimenes dārzījus kā tādus».

Kas nu vienreiz bija skaists, tie bija krāsinie slaidi, uzņemti no helikoptera, kaut arī reizēm tika parādīti ar kājām gaisā vai sānski. Katrs klātesošais nešaubīgi atpazina Kolhoznieku namu.

Z. K.

LATVIJAS LAUKSAIMNIECĪBAS UN MEŽA ZINĀTŅU AKADEMIJA

izsludina konkursu

uz šādām vakantām akadēmijas locekļu vietām

1. Zemkopības nodaļā	— 1 vieta
2. Lopkopības un veterinārmedicīnas nodaļā	— 2 vietas
3. Mehanizācijas un enerģētikas nodaļā	— 2 vietas
4. Ekonomikas un agrāinformācijas nodaļā	— 2 vietas
5. Pārtikas tehnoloģijas nodaļā	— 1 vieta
6. Akadēmiskās izglītības un zinātnes personāla nodaļā	— 1 vieta

Dokumenti (iesniegums, Curriculum Vitae, pēdējos 3 gados publicēto darbu saraksts, zinātnisko grādu apliecināšana dokumenta kopija) iesniedzami Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmijā, Republikas lauk. 2, Rīgā, LV-1981, 2023. kab., tālr. 327943, mēneša laikā no konkursa izsludināšanas dienas (saskaņā ar nolikumu).

ZINĀTNES DARBINIEKU SOCIĀLAJAM NODROŠINĀJUMAM — REĀLAS GARANTIJAS!

Zinātņu akadēmijas kā zinātniskās pētniecības iestāžu apvienības vairs nav, taču vēl ir Zinātņu akadēmijas Arodorganizāciju padome, kas kopā ar ZA LTF nodalju pagājušajā gadā sagatavojuši priekšlikumus Saeimai un valdībai par dažādiem zinātni un zinātniekus skarošiem jautājumiem, cenzdamās tiem pievērst arī sabiedrības uzmanību. Ierosinājumi tika publicēti "Zinātnes Vēstnesī". Ir valdības akceptētās sociālās garantijas atvainītām okupācijas karaspēka virsniekiem, ir privileģētās pensijas bijušajiem kompartījas un VDK funkcionāriem, kuri pārnāca strādāt Latvijas policijā, taču nekā no tā nav Latvijas zinātniekiem, tāpat kā daudziem cītiem Latvijas pilsoniem.

Seit piedāvātajiem priekšlikumiem par zinātnes darbinieku kompensācijām un sociālājām garantijām nevajadzētu izraisīt nedz izbrūnu, nedz neizprātni vismaz Ministru kabineta līmenī, jo analogi jau ir pieņemti Likumā par civildienestu (likums izsludināts 1994. gada 3. maijā), kurā ierēdņiem valsts garantē sociālo nodrošinājumu gandrīz divreiz vairāk punktos nekā seit (pie apmēram desmitreiz lielākā ierēdņu skaita).

Amati	Izglītība	Konkurss	MK noteiktā kvalifik. kateg.
ierēdņu vismaz vispārējā vidējā	atklāts iekšējs (!)	12.—8.	7.—1.
Akadēmiskie augstākā+ zin. grāds tai skaitā profesoriem	atklāts	13.—8.	9.—8.
augstākā+ parasti divas aizstāvētas disferecijas	atklāts		

Te bez komentāriem ir redzams, kam Latvijas valstī ir prioritāte. Taču, kā rāda pasaules prakse, neviens sabiedriskās aktivitātēs sfēra nav tik rentabla kā zinātnē. Cik zināms no vēstures, līdz šim vēl nevienu valsti nav noplīcinājuši un pie bojāejas novēduši zinātnieki, ko nevar teikt par ierēdniecību un politiķiem. Zinātnieku skaits Latvijā kopš 1991. gada ir sarucis četras reizes, bet kāda ir ierēdņu skaita dinamika?

Labojumus un papildinājumus priekšlikumiem lūdzam iesniegt Zinātņu akadēmijas Arodorganizāciju padomē ZA Augstceltnē, Turgeņeva ielā 19 (305. išt., tālrūns 226720) apkopošanai un tālāk virzīšanai augstākās instancēs.

Latvijas ZA Arodorganizāciju padomes vārdā:

A. ZILAUCS,
ZA AP priekšsēdētājs,

D. LOĻA,
ZA AP priekšsēdētāja vietniece,

I. PUNDURE,
ZA AP priekšsēdētāja vietniece,

1995. gada aprīlī

ZINĀTŅU AKADEMIJAS ARODORGĀNIZĀCIJU PADOMES PRIEKŠLIKUMI (projekts)

PAR ZINĀTNES DARBINIEKA SOCIĀLO NODROŠINĀJUMU

LR likumā «Par zinātnisko darbību» papildus iestrādājamas normas par zinātnes darbinieku tiesībām, kompensācijām un sociālājām garantijām:

PABALSTI

— Atvainījuma pabalsts:

zinātnes darbinieks (turpmāk: ZD), aizejot ikgadējā atvainījumā saņem atvainījuma pabalstu vidējās mēnešalgas apmērā.

— Pabalsti īpašos gadījumos:

ZD saņem pabalstu mēnešalgas apmērā sakarā ar smagu nelaimes gadījumu, kā arī sakarā ar ģimenes locekļa vai apgādājamā nāvi.

ZD bērna piedzīmšanas gadījumā saņem pabalstu sešu mēnešalu apmērā. Gadījumā, kad abi vecāki ir ZD, tiesības uz pabalstu ir vienam no viņiem.

PIEMAKSAS

— Ģimenes piemaksa:

ZD saņem ġimenes piemaksu 10% apmērā no mēnešalgas par nestrādājošo laulāto, ja tas nesaņem pensiju, bezdarbnieka pabalstu vai citus regulārus ienākumus.

— Piemaksa par zinātniskās pētniecības darbu veselībai kaitīgos apstākļos:

ZD saņem piemaksu par darbu veselībai kaitīgos apstākļos (paaugstināta radiācija, darbs ar mikroorganismiem un virusiem, sevišķe meteoroloģiskie apstākļi, veselībai kaitīgs vielas u. tml.). Piemērošanas noteikumus pieņem IZM, saskaņojot ar LIZDA.

— Vienreizējā gada piemaksa:

ZD var izmaksāt vienreizējā gada piemaksu līdz divu mēnešalu apmēram. To nosaka zinātniskās iestādes vadītājs, saskaņojot ar arodorganizāciju.

KOMPENSĀCIJAS

— Kompensācijas kvalifikācijas celšanai:

Kompensācija izmaksājama pēc attiecīgu dokumentu uzrādīšanas, tās apmēru nosaka zinātniskās iestādes vadītājs, saskaņojot ar arodorganizāciju.

— Ikgadējais atvainījums:

[sk. spēkā esošā likuma «Par zinātnisko darbību» 8. p.]

— Doktorantūras atvainījums:

Eksāmenu kārtosānai un disertācijas noformēšanai un aizstāvēšanai ZD piešķir akadēmisko atvainījumu — sešus kalendāra mēnešus, saglabājot vidējo atalgojumu.

GARANTIJAS

— Medicīniskā aprūpe un obligātā sociālā apdrošināšana [visiem zin. pētn. iestādē strādājošiem]:

ZD medicīnisko pārbaužu un medicīniskā aprūpes kārtību nosaka IZM. ZD obligātā sociālā un medicīniskā apdrošināšana tiek veikta saskaņā ar īpašiem likumiem un IZM noteikumiem, kas saskaņoti ar LIZDA.

— Garantijas sakarā ar zinātniskās pētniecības darba prieķšācīgu pārtraukšanu:

Kārtību, kādā pārceļami ZD, kuri atbrīvoti no darba sakarā ar zinātniskās iestādes likvidēšanu vai darbinie-

ku skaita samazināšanu un citos likumā paredzētajos gadījumos no ZD neatkarīgu iemeslu dēļ, nosaka IZM saskaņā ar LIZDA. Šajos gadījumos ZD saglabājama iepriekšējā mēnešalga uz laiku, kamēr ZD pilda darbu zemākā amatā, bet ne ilgāk par trim mēnešiem.

Ja ZD ar vairāk nekā 10 gadu darba stāžu pēc doktora grāda iegūšanas tiek atbrīvots no darba, viņam izmaksā pabalstu sešu mēnešalgu apmērā.

Ja ZD ar vairāk nekā 20 gadu darba stāžu pēc doktora grāda iegūšanas tiek atbrīvots no darba piecus gadus pirms valsts noteiktā pensijas vecuma sasniegšanas [arī citos likumā noteiktos gadījumos], viņam ir tiesības līdz pensijas vecuma sasniegšanai saņemt ikmēneša pabalstu 80% apmērā no noteiktās valsts pensijas summas, ja šajā laikā viņš nestrādā citu algotu darbu. Kad zin. doktors sasniedz valsts noteikto pensijas vecumu, viņam valsts pensija tiek izmaksāta pilnā apmērā.

— Garantijas sakarā ar stāšanos vēlētā amatā:

ZD, kas tiek atbrīvots no zinātniskās pētniecības darba sakarā ar viņa ievēlēšanu algotā valsts vai pašvaldības iestādē, pēc viena viņa pilnvaru termiņa izbeigšanas zinātniskā iestāde garantē iespēju iemēt iepriekšējo vai līdzvērtīgu amatū tājā pašā zinātniskā iestādē.

— Garantijas zinātniskā darbinieka ievainojuma vai bojāejas gadījumā:

Ja ZD, pildot darba pienākumus, ir guvis ievainojumu vai sakropojumu vai ja viņa veselībai nodarīts citāds kaitējums un saskaņā ar IZM noteiktās medicīnas iestādes izsniegtie medicīnisko atzinumu viņš viens nevar pildīt savus darba pienākumus, viņam papildus likumos noteiktajām kompensācijām tiek izmaksāta vienreizējs pabalsts 12—36 mēnešalu apmērā, nemot vērā zinātniskās pētniecības darba pildīšanas iepēju zuduma pakāpi, ko nosaka ar IZM instrukciju, kas saskaņota ar LIZDA.

Ja ZD, pildot darba pienākumus, ir gājis bojā, viņš tiek apbedīts parvalsts līdzekļiem un viņa ģimenei papildus likumos noteiktajām kompensācijām tiek izmaksāta vienreizējs pabalsts 24 mēnešalu apmērā, ko nosaka IZM instrukcija, kas saskaņota ar LIZDA.

PENSIJAS

— ZD pensijas apmērs [papildus LR likumam par valsts pensijām]:

par kafru pilnu zinātniskā darba gadu pēc doktora zinātniskā grāda iegūšanas ZD pensija tiek palielināta par 2% no viņam aprēķinātās vecuma pensijas.

TIESĪBAS

— Tiesības saņemt darba algu un pensiju:

zinātnes darbiniekam, kas sasniedzis pensijas vecumu un vēl strādā, ir tiesības saņemt gan algu, gan pensiju.

Pamatojums: 1) zinātniskās iestādēs nav iespējams formāli turpināt darba attiecības, jo tur strādājošie iztur dubultīgu atlasi, resp., konkurenci darba tirgū; a) zinātnisko pētījumu projektu konkursu, b) konkursu uz akadēmisko amatū;

2) zinātnes tradīcijas un labākos sasniegumus lielā mērā uztur gados vecākie zinātnieki un savā darba mūžā pabalstu vecumdienu viņi jau IR nopelnījuši. Latvijas intelektuālā potenciāla saglabāšanas un zinātnes normālās funkcionešanas interesēs ir izmantot spējīgākos pensijas vecuma zinātnes darbiniekus.

Rīgā, 1995. gada aprīlī

«ES TE GANĪŠU SAVU KAZINU...»

DOKUMENTĀLS FARSS

* * *

Rīgas rajona Salaspils pilsētas ar lauku teritoriju DOME

01.03.95.

Atbildot uz Jūsu vēstuli 23.02.095. Nr. 49/01-37 par Nacionālā Botāniskā dārza zemes jautājumiem, paskaidrojot, ka uz zemi, kas piešķirta Nacionālajam Botāniskajam dārzam, zemes privatizācijas gaitā pieteikušies zemes mantinieki, kas vēlas atjaunot zemes īpašuma tiesības:

1. Uz zemes gabalu «Grasmani» Nr. 24Fa 1.43 ha plātībā atjaunot īpašuma tiesības pieteikušies — Nadežda Voskoboiņikova, Irīna Tilcena (01.06.92.) un Vladimirs Grasmanis (31.08.92.).

2. Uz zemes gabalu «Baloži» Nr. 25F 21.73 ha plātībā atjaunot īpašuma tiesības pieteikušies Tīpnieka mazmeita Mārīte Vilkaste (02.11.92.), zemes reformas 1. kārtā piešķirta zeme 1,0 ha plātībā (nog. 4-251) BD teritorijā.

3. Uz zemes gabalu «Dārznieki» 27,0 ha plātībā pieteikušies īpašnieka audžumeita Inga Paegliete (21.10.92.), dzīvo Ogres rajona Taurupes pagasta «Jaunspīlēs». «Dārznieku» zemes gabalu nav iespējams iezīmēt plānā, jo mūsu rīcībā frūkti veido plānu materiālu par šo zemes gabalu. Iespējams, ka Botāniskā dārza teritorijā ir tikai neliela daļa šīs zemes (paraleli Rīgas ielai).

Vēl uz šīs zemes gabalu pieteikušies īpašnieces mājas meita Edite Jurēviča (28.12.92.), dzīvo Rīgā, Stabu ielā 76—17.

Centrālās Zemes komisijas 64. protokols

06.02.95.

3.2. § Centrālā Zemes komisija, noklausījusies konsultantes I. Freibergas ziņojumu par Nacionālā Botāniskā dārza un Izglītības un zinātnes ministrijas ierosināto strīdu par zemes gabalu Salaspilī, ar nosaukumu «Grasmani», Nr. 24 F-A, konstatēja:

— STRĪDUS BŪTĪBA — Nacionālais Botāniskais dārzs un Izglītības un zinātnes ministrija nepiekrit, ka ar Rīgas rajona Zemes komisijas lēmumu tiek atjaunotas īpašuma tiesības fiziskajai personai uz zemes gabalu, ko ietie Nacionālais Botāniskais dārzs. (..)

— uz strīdus zemes atrodas Nacionālā Botāniskā

dārza rožu kolekcija ar 1050 šķirnēm, dekoratīvo ābeļu kolekcija ar 35 šķirnēm, aso egļu kolekcijas 30 koki, iesākta ūdens un piekrastes augu kolekcijas veidošana, kurus nav pārviejošamas (..)

Nemot vērā iepriekšminēto, kā arī ieinteresēto pušu argumentus, pamatojoties uz likuma «Par zemes reformu LR pilsēfā» 9. pantu un 12. pantu pirmās daļas 3. punktu, Centrālā Zemes komisija ar 10 balsīm «par», 5 komisijas īoceļkiem atturoties un vienam balsošanā nepiedaloties, nolemj:

1. Dalījīgi grozot Rīgas rajona Zemes komisijas 21.10.94. lēmumu Nr. 72 I. Tilcenās, N. Voskoboiņikovas un V. Grasmana zemes lietā, paredzēt atjaunot zemes īpašuma tiesības I. Tilcenai, N. Voskoboiņikovai un V. Grasmanim uz zemes gabalu Salaspilī, Miera ielā 1 1,43 ha plātībā;

2. Salaspils pilsētas domei — izmainīt savu 24.11.94. lēmumu Nr. 6

LATVIJAS ZINĀTNES PADOMĒ

21.03.1995., Lēmums Nr. 27-3
Apstiprināts LZP sēdē

LATVIJAS ZINĀTNES PADOMES ZINĀTNISO ORGANIZĀCIJU INFRASTRUKTŪRAS FINANSĒJUMS 1995. GADAM

Nr.	Organizačijas zācija	Darba nosaukums	Iedalīts (lati)
1.	LZA «Teikas rajona» institūtu transformatoru apakšstacijai	1200	
2. «Silava»	«Silavas» ēku remonts un siltumizolācija	4000	
3. LD ZPI	Latvijas Darba ZPI telpu remonts	700	
4. LEKMI	LEKMI institūta jumta remonts; apkures katls	2500	
5. LLV ZPI	LLV ZPI korpusa siltumizolācija un apsildes iekārtu rekonstrukcija	2000	
6. LOSI	LOSI Unikālais koplietošanas iekārtu kompleks	15000	
7. LOSI	LOSI ēku remonts un siltumizolācija	11000	
8. LU BPSC	LU Biomedicīnas pētījumu un studiju centra ēkas siltumizolācija	21000	
9. LU CFI	LU CFI Lāzeru aktīvo elementu iegāde un nomaņa	6000	
10. LU CFI	LU CFI ēkas jumta renovācija un ārsieni siltumizolācija	31000	
11. LU MBTI	LU MBTI ēku un iekārtu remonts	6000	
12. LU MII	LU MII Latvijas Akadēmiskā komunikāciju tīkla (LATNET) atīstība	20000	
13. LU MII	LU Matemātikas un informātikas institūta ēku remonts un siltumizolācija	4000	
14. LZ ZPI	LZ ZPI ēku un iekārtu remonts	3000	
15. LZA BI	LZA BI ēku un iekārtu remonts	15000	
16. LZA EDI	LZA EDI korpusa jumtu remonts	9000	
17. LZA EI	LZA EI telpu remonts un sanotechnikas nomaņa	2000	
18. LZA FI	LZA FI ēku un iekārtu remonts	4000	
19. LZA FSI	LZA FSI saimnieciskie izdevumi	1300	
20. LZA MBVI	LZA MBVI ēku un iekārtu remonts un siltumizolācija	8000	
21. LZA NKI	LZA NKI ēku siltumizolācija un remonts	14000	
22. LZA PMI	LZA PMI korpusu jumtu rekonstrukcija; siltummezgla remonts	14000	
23. LZA VSRC	Ventspils starptautiskā radioastronomijas centra infrastruktūra	13000	
24. LZA ZN	LZA Zinātnes Nams	8000	
25. RTU	RTU Ķīmijas tehnoloģijas fakultātes nolikavas rekonstrukcija Āzenes 14/24	7300	
26.	LZA FEI un LZA KKI telefonu centrāles atjaunošana	1000	
27. VAIS «Dobele»	Dobeles dārzkopības selekcijas un izmēģinājumu stacijas kompleks, P. Upīša māja-muzejs	3000	
28. VSIS «Priekuļi»	VSIS «Priekuļi» tehnikas, ēkas un siltumnīcu remonts, siltuma un ūdenspatēriņa uzskaites sistēma	3000	
	Kopā . . .	230000	
	Latvijas Zinātnes padomes priekšsēdētājs, akadēmīķis	P. ZVIDRINĀS	
	Komisijas priekšsēdētājs, akadēmīķis	A. SILINĀS	

Turpinājums no 2. lpp.

Seit izveidojies Joti piemērots mikroklimats rožu kolēcijai, jo teritorija norobežota no valdošajiem vējiem. Rozes te labi aug un atīstās, labi pārziemo, neslimo ar bīstamākām rožu slimībām — miltras, lapu tumšplankumainību un rožu rūsu, līdz ar to atkriti to apmiglošana (no Nacionālā Botāniskā dārza sniegfāzā izziņas).

Nacionālais Botāniskais dārzs ir piedāvājis mantiniečem izmaksāt 15 000 dolāru lielu kompensāciju vai arī līdzvērtīgu teritoriju citā vietā. Kundzes (V. Grasmanis dzīvo Kanādā, Toronto) varbūt būtu ar mieru salīgt uz 100 000 latiem, bet no V. Grasmana kunga 1995. g. 1. marī pienāca fakss, kurā, stāp cītu, teikt: «Man diemžēl Jums jāpaziņo, ka nevēlos šo zemes gabalu mainīt, jo uzskatu to par pārāk vērtīgu kā noviefojuma, tā arī personiskā ziņā. Ceru, ka mūsu vajadzības varēsim izkārtot kā labi kaimiņi.»

Centrālajā Zemes komisijā jaufātas, ko kundzes šajā zemes laukumiņā grāsās darīt, viņas atbildēja: «Ganīšu kazu...»

Interesantākais visā šajā traģikomiskajā situācijā, kad nepilnais pusofra hektāra zemes vienlaicīgi ir gan Latvijas nacionālais lepnums un bagātība, kuru nedrīkst privatizēt, gan kazu ganības divām Latvijas kundzēm un vienam Kanādas kungam, ir tās, ka visas zinas par to, kas tiek lemts un spriests Salaspils domē par šo un nākamajiem, jau daudz lielākajiem zemes gabaliem (šis ir tikai pirmais celiens), līdz Botāniskajam dārzam nonāk pa «brunču telegrāfu», jo neviens pārstāvis tiek pieaicināts.

Otrs interesants moments ir tas, ka Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes pastāvīgā komisija, tautā saukta par «Putniņa komisiju», ne uz vienu Nacionālā Botāniskā dārza vēstuli nav pat atbildējusi, tā sakot — nereakē ne uz kādiem kairinājumiem.

Kas notiks tālāk? Tiesu darbi.

Z. KIPERE

LZP STARPTAUTISKO PASĀKUMU FINANSĒJUMA SADALĪJUMS 1995. GADAM

Apstiprināts LZP sēdē

21.03.1995. g., lēmums Nr. 27-2

a) Latvijas zinātnisko organizāciju piedalīšanās starptautisko zinātnisko organizāciju darbā	8.500 LVL
b) Dažāda mēroga zinātnisko konferēnu organizēšana Latvijā	28.000 LVL
c) Latvijas zinātniekus piedalīšanās starptautiskajās konferēncēs	16.750 LVL
d) Latvijas zinātniekus piedalīšanās dažādās starptautiskās sadarbības programmās	15.300 LVL
1. apstiprinātais finansējums	15.300 LVL
2. finansējuma rezerve pēc papildus eksperīzēs	24.016 LVL
e) LZP rezerve	10.000 LVL
f) SZF stipendiatu atbalstīšana zinātniskās aparātūras iegādei	197.434 LVL

Kopā: 300.000 LVL

LZP PRIEKŠSĒDĒTĀJS AKADEMĪĶIS P. ZVIDRINĀS

KOMISIJAS PRIEKŠSĒDĒTĀJS AKADEMĪĶIS I. KNĒTS

Redakcijas piezīme: Finansējuma sadalījums pa iedāļām tiks publicēts nākošajā «ZV» numurā.

LEMUMS NR. 27-1

Rīgā, 1995. g. 21. marī

Pamatoties uz doktorantūras grantu pieteikumu vērtējumu un ranžējumu LZP nozaru ekspertu komisijās un doktorantūras darbu grupas rekomendācijām (vadītājs akad. V. Tamuzs, loceklis — akad. G. Duburs, Dr. h. mat. U. Raftums, Dr. inž. E. Bērziņš, Dr. med. M. Baltiņš, Dr. inž. B. Grasmanis, Dr. filoz. E. Buceniece), Latvijas Zinātnes padome n o l e m j apstiprināt doktorantūras grantu piešķiršanu sekojošiem akademisko iestāžu un augstskolu pārstāvjiem:

Granta ieguvēja uzvārds	Iestāde	Promocijas darba vadītājs	summa
			summa
			III
			IV
			Piešķirtā g. 1995. kv.

1. INFORMATĀTIKA

1. M. Greifāns EDI akad. I. Bīlinskis 1600

2. V. Liepiņš EDI kor. loc. A. Mikelsons 1600

2. MEHĀNIKA, MAŠĪNBŪVE, ENERĢĒTIKA

1. V. Beļiņš PMI akad. V. Tamuzs 1600

2. V. Padamans RTU Dr. h. inž. J. Rudzītis 1150

3. L. Leite RTU Dr. h. inž. A. Sauhafas 1150

4. V. Bočkarjova FEI Dr. h. inž. Z. Krišāns 1600

3. FIZIKA, MATEMATIKA, ASTROFIZIKA

1. A. Klimkāns FEI akad. E. Siliņš 1600

2. A. Ekers LU ASI akad. M. Jansons 1150

3. M. Kuznecovs LU CFI Dr. fiz. E. Birks 1150

4. A. Pola RTU Dr. h. mat. J. Carkovs 1150

5. I. Grants FI Dr. h. fiz. J. Gelfgats 1600

4. Ķīmija

1. E. Sūna OSI Dr. ķīm. P. Trapencieris 1600

2. V. Ozola OSI Dr. ķīm. J. Mauriņš 1600

3. J. Gulbis RTU akad. R. Valters 1150

4. M. Bērziņš NĶI Dr. ķīm. L. Čera 1600

5. TEHNOLĀĢIJAS ZINĀTNISKIE PAMĀTI

1. I. Šics RTU akad. M. Kalniņš 1150

2. J. Leskinovičs RTU Dr. inž. R. Cimdiņš 1150

6. BIOLOGIJA, EKOLOGIJA, ĢEOGRĀFIJA, ĢEOLĀĢIJA

1. D. Auzenbahta LU Dr. biol. D. Gerlne 1150

2. I. Krašņa BI Dr. biol. E. Vimba 1600

3. K. Kalvišķis LU kor. loc. Ā. Krauklis 1150

7. MOLEKULĀRĀ BIOLOGIJA, MIKROBIOLOGIJA, BIOTEHNOLĀĢIJA

1. S. Kozireva MVI Dr. med. M. Murovska 1600

2. N. Līcis LU Dr. h. biol. V. Bērziņš 1150

3. J. Steinbergs LU BPSC Dr. h. biol. A. Čimānis 1150

4. A. Vičgants LU MBI akad. M. Bekers, Dr. h. biol. P. Zikmanis 1150

8. MEDICĪNA

1. R. Jākobsona LMA Dr. med. G. Briģis 1150

2. L. Plakane LEKMI Dr. h. biol. P. Ozoliņš 1600

3. D. Klincāre LKI Dr. h. med. A. Vitols 1600

4. R. Ribinskis LMA kor. loc. A. Žilēvica, Dr. med. A. Pavārs 1150

9. LAUKSAIMNIECĪBA

1. I. Priekule LLU Dr. h. biol. I. Rašals 1150

2. G. Birzefīls LLU Dr. inž. V. Gulbis 1150

3. L. Deidulīš LLU Dr. inž. D. Kārkliņa 1150

4. D. Kunkulberga LLU Dr. inž. E. Jurēvics 1150

10. VĒSTURE

1. J. Taurēns LU Dr. vēst. A. Zunda 1150

11. VAL

JAU NAJIEM ZINĀTNIEKIEM

Eiropas Akadēmija (*Academia Europea*) izsludina pieteikšanos uz Akadēmijas prēmijām 1995. gadā, kurus piešķirs konkursa kārtībā jauniem tālantīgiem zinātniekim no Baltijas valstīm.

Academia Europea ir dibināta 1988. gadā un apvieno pāri par 1500 Eiropas redzamāko zinātnieku no vairāk nekā 35 valstīm visās zinātņu nozarēs. Akadēmija veicina un atbalsta augsta līmeņa pētījumus un izglītību Eiropā, īpaši starpdisciplināros un starptautiskas sadarbības aspektos, veic konsultatīvu darbību zinātnes un izglītības jautājumos, atbalsta sadarbību starp Eiropas akadēmiskajiem centriem un veicina zinātnieku un studentu apmaiņu Eiropā. *Academia Europea* organizē un atbalsta atsevišķus pētījumus un darba aspriedes par Eiropas sabiedrības un zinātnes aktuālajām problēmām, piešķir prēmijas jauniem zinātniekim, publicē ik ceturksni izdevumu «European Review» un ikgadējās Akadēmijas kopspulces materiālus.

Šis autoritatīvās un Eiropas zinātni pārstāvošās organizācijas prezidents ir Huberts Curiens (Parīze), viceprezidenti — Davids Magnussons (Stockholma), Jurgens Mittelstrass (Konstancē) un Davids Phillips (Londonā). *Academia Europea* sēdeklis ir Londonā. Baltijas valstu zinātnieki diemžēl līdz šim visai mazā skaitā pārstāvēti Eiropas Akadēmijā — trīs no Igaunijas, divi no Lietuvas un tikais viens no Latvijas.

REGULATIONS

CONCERNING THE ACADEMIA EUROPEA PRIZES FOR YOUNG SCIENTISTS IN BALTIC STATES, FUNDED BY THE SWEDISH INSTITUTE AND THE INTERNATIONAL SCIENCE FOUNDATION

1. General statements

1.1. The prizes are established to stimulate and support talented young scientists in the Baltic States.

1.2. In 1995 18 prizes, each equivalent to 1.000 German marks, will be given to applicants: 7 prizes in natural sciences and mathematics, 7 prizes in life sciences, 4 prizes in humanitarian and social sciences.

1.3. Together with the prizes, the laureates will receive diplomas.

2. The procedure

2.1. Not later than April 30, 1995 announcements will be published in daily newspapers and scientific periodicals, as well as sent to main research institutes, universities etc.

2.2. The applications will undergo peer review in Sweden.

2.3. The applications and reviews will be considered by a Jury composed of the following Baltic members of Academia Europea:

Professor Elmars Grens, Riga (chairman)

Professor Jaan Einasto, Töravere

Professor Arvydas Janulaitis, Vilnius

Professor Juris Pozela, Vilnius

Professor Karl Rebane, Tartu

Professor Rein Vaikmäe, Tallinn

2.4. The result of the review process will be reported to a committee consisting of the chairman of the Jury, a representative of the Swedish Institute, a representative of the International Science Foundation, and a representative of the Academia Europea serving as chairman of the committee for final decision. The result of the evaluation process will be reported to the Council of Academia Europea.

2.5. The prizes will be awarded by the President of Academia Europea at a formal ceremony in one of the Baltic States.

3. Requirements for applications

3.1. Applicants should be a scientist or scholar younger than 34 at the moment of submission of application forms, who has carried out research which is already published or accepted for publication as a book or as articles in scientific journal in English language. A group of authors is not eligible. Applicant at present should work his/her native country not less than one year (short-term fellowship up to one month is eligible).

3.2. Application can be submitted by the Council of a scientific institute or faculty, or by the applicant himself/herself.

3.3. Four copies of the following documents in English should be sent to Jury:

3.3.1. Curriculum vitae including the birth date, place of work or studies and the present position, address, telephone, fax and E-mail if available.

3.3.2. The approved list of publications.

3.3.3. A document subscribed by co-authors (if possible), clarifying the contribution of the applicant.

3.3.4. Book(s) and/or articles in English submitted to the prize.

3.3.5. A summarizing description of the work (up to two typed pages).

3.4. The applications should be sent to the chairman of the Jury, Professor Elmars Grens, Biomedical Research and Study Centre, University of Latvia, Kirchene 1, Riga LV-1067, Latvia, with a note «Academia Europea prize». Deadline of applications (post stamp) — June, 15, 1995.

3.5. Prizes will be announced in autumn 1995.

DŽEIVEDA HUSEINA BALVA

God. kolēgi!

Esam saņēmuši informāciju par iespējam Latvijas jaunajiem zinātniekem piedalīties konkursā par Džeiveda Huseina (Javed Husain) balvu, kura tiks piešķirta UNESCO 28. sesijā 1995. gada novembrī. Šī balva tiek piešķirta ik pa diviem gadiem, atzīmējot izcilius jauno zinātnieku (līdz 35 gadu vecumam balvas pasniegšanas brīdī) teorētiskos un pielietojamos pētījumus dabas un sociālās zinātnes vai tehnoloģijās.

Pieteikumi jāiesniedz Latvijas Zinātnes padomes Zinātnes starptautiskās koordinācijas centrā līdz 26.05. 95.

Tuvāka informācija un pieteikuma formas KC, Kalķu ielā 1, 322. telpā, otrdienās un ceturtdienās no 15.00—17.00, trešdienās no 10.00—12.00. Tel. 227954.

M. SNIKERE,
KC vadītāja

100 GADU...

Runājot par Latvijas ieguldījumu šī kongresa darbā, var atzīmēt kopā 6 darbus tēžu grāmatās, no tiem 5 tika eksponēti. Man patīkamu pārsteigumu sagādāja iepazīšanās ar «Springer Verlag» jaunākām grāmatām. Pārlapojot «Advantages in Biotechnology/Bioengineering» 1994. g. izdevumu Nr. 51, rakstā par baktēriju dehidratāciju literatūras sarakstā atradu 10 mūsu laboratorijas darbus atiecībā uz mikroorganismu anabiozi.

Kongresa laikā Nicā notika Eiropas biotehnoloģijas federācijas Generālās asamblejas kārtējā sēde. Šo asambleju veido visu dalībvalstu pārstāvju un darba grupu vadītāji. Asambleja akceptēja pārskata periodā veikto darbību dažādajās darba grupās, kas bija organizējušas simpozijus, skolas, seminārus, publicējušas grāmatas. Apsprieda jautājumu par specializētu sekciju veidošanu, uzņēma federācijā jaunus biedrus: Lieluvas biotehnoloģijas biedrību un Polijas biokīmiku biedrību. Tādējādi no Baltijas valstīm Federācijā oficiāli nav uzņemti vienīgi Igaunijas biotehnologi. Taču jāteic, ka tieši igauniem ir aktīvi līderi, kas pratuši iekļauties Eiropas biotehnoloģu praktiskajā darbā, nebūdam tās oficiālie biedri.

Asamblejas sēdē Eiropas kopienas biotehnoloģijas koordinātors Dr. Ekanomidis informēja arī par jauno biotehnoloģijas pētījumu programmu 1994.—1998. g. Šajā programmā iekļauti vairāki pamatlīdzīgi, to skaitā: «Šūnas — fabrikas» genoma analīze, augu un dzīvnieku biotehnoloģija, šūnu sakari un nervu zinātne, immunoloģija un vakcinas, biosstrukūras u.c. Kopējais finansējums apjoms uz 4. gadiem 1,23 miljardi ECU. Projektu pieteikumus uz 1995. g. pieņēma līdz š. g. 24. martam. Tas nozīmē, ka iespējas pieteikties kopdarbam paliek, sākot ar 1996. g. Taču baltieši to var izdarīt tikai sadarbiā ar kādiem EC valstīm.

Kongresa telpās Eiropas kopienas biotehnoloģijas grupa bija eksponējusi daudzus materiālus, tai skaitā 5 sējumus par 1992.—1994. g. projektiem. Tos atvedām uz Rīgu un, protams, pēc šiem materiāliem var spriest gan par darbu virzību, par jau paveikto, arī par līmeni un par finansējuma apjomiem. Šajā periodā uz programmu BRIDGE (Biotechnology Research for Innovation, Development and Growth in Europe) tika izdalīti 100 milj. ECU. Darbā bija iesaistījušās 579 laboratorijas. Fundamentālos pētījumos katrā projekta vidējā iekļaujas 5—6 laboratorijas no 3—4 valstīm. Turpretī mērķa programmā piedālā pat līdz 30 laboratorijām ar kādiem 100 cilvēkiem katrā programmā. Viena tāda mērķa programma bija par rauga genoma sekvincēšanu, otrs — par pienskābo baktēriju biotehnoloģiju, vēl citās — par industriālajām lipāzemēm, par augu šūnu reģenerāciju, par automātizētu mikroorganismu identificēšanu. 1992.—1994. g. biotehnoloģijas programmas partneri ir publicējuši apmēram 2500 darbus un ieguvuši 25 patentus.

Vēl kongresa laikā man nācās piedalīties 2 darba grupu darbā, kurās esmu deleģēts kā Latvijas pārstāvis — vides biotehnoloģijas un mikroorganismu fizioloģijas. Taču jāteic, ka kongresa atmosfēra «spieda» uz

šiem pasākumiem. Iznāca sastiegti un diezgan formāli pasākumi, kuros akceptēja iepriekš paveikto un plānoja jaunus pasākumus turpmākajam darbam. Vidēji darba grupas sanāk kopā 2 reizes gadā.

Kongresa noslēgumā tika pieņemts lēmums nākošo Eiropas biotehnoloģijas kongresu rīkot 1997. g. no 18. līdz 22. augustam Budapeštā.

L. Pastēra atcerēi veltītais biotehnoloģu kongress ir beidzies. Taču L. Pastēram veltītie pasākumi Francijā turpinās. Viņa vārādā nosauktais institūts Parīzē no 25. līdz 27. septembrim organizēs vairākus seminārus ar rūpniecības un laukaimniecības speciālistiem, lai L. Pastēra darba stilā zinātnei palīdzētu aktuālu praktiskās dzīves jautājumu risināšanā. Tiks apspriesti jautājumi gan par alus, vīnu, spirtu un rauga ražošanu, par piena un pārtikas rūpniecības problēmām, par farmaceitisko rūpniecību, zemkopību, lopkopību, medicīnu un veterinariju, par higiēnu, par vides problēmām. Zinātnes zvairognes stāstīs, kas jādara, lai praktiskajā dzīvē ātrāk ienāktu visjaunākie zinātnes atklājumi.

Gribētos, lai arī Latvijā L. Pastēra gadā sabiedrība atceras šī dzīž cilvēka dzīvi un darbus. Pagātnē mēs varam lepoties ar savu tautiešu mikrobiologu vārdiem: E. Zemmeri, K. Helmani, O. Kalniņu, kuri bija dedzīgi L. Pastēra ideju realizētāji. Šo nesavītgo un patriotisko mikrobiologu dzīvi un darbību veiksmīgi aprakstījis prof. E. Darziņš grāmatā «Zemmers, Helmanis, Kalniņš», par kuru vīnam tika piešķirta K. Barona balva.

Rakstu nobeigšu ar L. Pastēra populāro teicēju:

«Nekas nav praktiskāks par labu teoriju» — varbūt šajos vārdos ieklausīties zinātnes vadītāji, kāds no valdības un Saeimas locekļiem.

MĀRTIŅŠ BEĶERS,
Eiropas Biotehnoloģijas Federācijas
Generālās asamblejas loceklis

Disertācijas aizstāvēšana

1995. gada 24. maijā plkst. 15.00 LZA Prezidijs sēžu zālē (Rīgā, Turgeņeva ielā 19, 2. stāvā) notiks Neorganiskās ķīmijas institūta Habilītācijas un promocijas padomes atklātā sēde, kurā disertāciju ķīmijas zinātņu doktora grāda iegūšanai aizstāvēs

JĀNIS ŠVIRKSTS ✓

par tēmu «Kristālisko bārija borātu sintēzes apstākļi ūdens šķīdumos, to sastāvs un īpašības».

Recenzenti: Dr. h. cīm. prof. J. Švarca, Dr. h. cīm. G. Mežaraups, Dr. cīm. A. Putniņa.

Ar disertāciju var iepazīties NKL bibliotēkā.

«ZINĀTNES» grāmatas par pazeminātām cenām

Londonē Č. Džeks Londons: Dzīve un darbs.

Šķiet, ka par izcilo amerikānu rakstnieku Džeku Londonu (1876—1916) mēs zinām visu. Kas gan nav lāsījis viņa saistošos stāstus un romānus, kur darbojas pašam auforam līdzīgi dēkaiji, romantiski, stipras grības cilvēki. Tak ne jau velti viņš par tiem rakstā: pats viņš ir apceļojis visu pasauli, klejojis pa Ameriku un Kanādu, «zelta drudzā» laikā devies bīstamā braucienā ar laivu uz Klondaiku, krievu-japānu kara gados strādājis par korespondēntu Japānā, ar kuģi «Snark» divus gadus ceļojis ap zemeslodzi. Un tomēr viņa personīgā dzīve, viņa veidošanās par rakstnieku, viņa mīlestība, intereses un dzīves kredo ir miglā tīti. To visu mums atklāj šī grāmata, ko sarakstījusi viņa dzīvesbiedre Čārmjana. Viņa iepazīstīna mūs ar Londonu dzīmtu, ar Džeka smagajiem zēnībām un jaunības gadiem, ar viņa tuvākajiem draugiem, viņa centieniem un pārdzīvojumiem. Izlasot šo grāmatu, mēs iepazīstām Džeku Londonu ne vien kā rakstnieku, bet arī kā izcilu personību un vienlaikus kā vienkāršu, viegli ievainojamu cilvēku ar visām viņa labajām īpašībām un vājībām. Tā bagātinās mūsu priekšstātu par slaveno rakstnieku, padarīs viņu tuvāku un saprotamāku. (Cena Ls 0,41).

Dabas un vēstures kalendārs 1995. gadam / Latvijas Dabas un pieminekļu aizsardzības b.b-a.

«Dabas un vēstures kalendārs» iznāk jau kopš 1963. gada. Šajā laikā publicēts vērtīgs un daudzpusīgs izziņas materiāls par Latvijas dabu un vēsturi, folkloru, etnogrāfiju, zinātnes un kultūras darbiniekumām. Pēc kalendāra lasītāju ierosinājuma paveikts vienreizējs darbs — sastādīta visu iepriekšējo gadagājumu rakstu tematiska bibliogrāfija. Katrs, kurš iegādājies šo kalendāru, varēs viegli uzzināt, kur meklējami viņu interesējošie raksti.

Kalendārā daudz vietas atvēlēts tam, kā orientēties jaunajā situācijā, kad vairāk nekā agrāk ir nepieciešama iniciatīva, zināšanas, neatlaicīgs darbs savā un Latvijas labā. Kādas dabas aizsardzības juridiskās normas jāzina zemes īpašniekiem un lietotājam? Kas būtu darāms, lai atgūtājā mežā un plāvā saglabātu dabas daudzveidību? Kā rīkoties mežā sēnu laikā? Uzzinās, kā ekonomiskie apstākļi maina dabas un vides aizsardzības uzdevumus rietumvalstīs un arī Latvijā.

Vai latvieši pēc savas dabas ir kašķīgi? Plaša rakstu kopa veltīta konfliktam dabā un sabiedrībā. Atceroties 1905. gada revolūciju, kalendārā publicētas universitātes nozīmīgi mužu piļu fotogrāfijas. Arī te izpaužas konflikts — starp ideju un barbarismu.

Plaša rakstu kopa veltīta vēsturisku notikumu gadsārtām, zinātnieku atcerēji.

Šīs un citas tēmas neapšaubāmi piesaistīs lasītāju interesi. Tekstu bagātina ilustrācijas. (Cena Ls 0,20).